

Ta anmälningar om sexuellt ofredande på allvar

Under de senaste veckorna har det i media uppmärksammats att flickor och unga kvinnor har ofredats av större killgäng. I tyska Köln uppger över 90 unga kvinnor att de angreps av ett stort antal män vid ett nyårsfirande. Männen ska ha samlats i en stor grupp i de centrala delarna av staden och därefter omringat de kvinnor som befann sig i området och tagit på deras bröst och rumpor.

I Sverige rapporteras om liknande händelser under nyårsnatten i bland annat Malmö, Karlstad och Kalmar. Det har också framkommit uppgifter om att män flera år i rad sexuellt ofredat flickor i Stockholm under ungdomsfestivalen We Are Sthlm. Senast i raden med rapporter om sexuellt ofredande kommer från badhus i Stockholm och Örebro där unga flickor ofredats.

En analys av utvecklingen beträffande ofredande visar att antalet polisanmälda fall har ökat mycket kraftigt i Sverige under den gångna tioårsperioden. År 2005 gjordes ca 4 800 anmälningar om sexuellt ofredande. Tio år senare uppgår antalet anmälningar till ca 8 700, vilket är en ökning med över 80 procent. Värt att notera är att hela 43 procent av polisanmälningarna som gjordes 2014 avser flickor under 18 år, varav flertalet är yngre än 15 år.

Samtidigt fortsätter personuppleringen att vara låg. Under de senaste åren har i genomsnitt ca 15 procent av de polisanmälda fallen av sexuellt ofredande klarats upp i den meningen att en gärningsperson har knutits till brottet. När det gäller andra typer av ofredande är personupplklaringsprocenten ännu lägre. I genomsnitt klarades endast ca 5 procent upp under motsvarande period.

Det mycket dåliga utredningsresultatet måste förbättras. Vår bedömning är att åtminstone hälften av de polisanmälda fallen av ofredande måste leda till en riktig lagföring. För det krävs inom polisen enligt våra beräkningar ca 500 årsarbetskrafter.

Om brotten inte tas på allvar är det kanske bättre att avkriminalisera denna typ av handlingar eftersom signalvärdet annars är att det är riskfritt och fritt fram att sexuellt ofreda unga kvinnor samtidigt som de drabbade lätt får uppfattningen att det är meningslöst att anmäla brott.

Hittills har åtgärdsförslagen för att förebygga sexuellt ofredande mest handlat om att på konserter, i folksamlingar och på badhus separera män och kvinnor. Vad blir nästa steg? Separata bussar, nattklubbar och biosalonger? Andra förslag har handlat om vad unga kvinnor och flickor själva kan göra för att inte drabbas. Om

de ska klä sig mindre utmanande, träna karate eller alltid ha en manlig släkting vid sin sida när de går ut förtäljer inte historien. Resonemanget ligger dock farligt nära ett skuldbeläggande av de drabbade.

Men vad ska då göras? En övergripande åtgärd handlar om att återupprätta förtroendet för rättsstaten genom att säkerställa att alla ofredanden så långt som möjligt utreds. Gärningspersonerna måste gripas och lagföras och de som drabbats måste få hjälp och stöd. Detta oavsett offrens och gärningspersonernas kön, etnicitet, sociala status och sexuella läggning.

I övrigt är det viktigt att säkerställa att skolan är en brottsfri zon med nolltolerans för våld, hot och ofredanden. Erfarenheterna är emellertid oftast det motsatta, dvs. att både elever och lärare riskerar att bli ”immuna” och uppfatta det som naturligt att vissa får vara ”gärningsmän” medan andra utses till ”offer”. Tidigt kan dessa roller komma att internaliseras hos eleverna vilket präglar uppfattningen om förhållandet ”gärningsman/offer”; att detta är ett naturligt tillstånd som för alltid är givet och som inte går att göra så mycket åt.

Om unga kvinnor och flickor som utsätts för sexuellt ofredande upplever att de får skolans och samhällets stöd så ökar förutsättningarna för att de anmäler brott till polisen, medverkar i brottsutredningar och ställer upp som vittnen etc. Om de drabbade däremot upplever att ingen bryr sig ökar risken att de tappar förtroendet för skolan och samhället i allmänhet och för rättsväsendet i synnerhet, vilket även påverkar benägenheten att polisanmäla denna typ av brott samt andra brott som sker i eller utanför skolan.

Låt Köln, Malmö, Kalmar, Stockholm och andra städer bli den väckarklocka som polisen, kommunerna och andra aktörer behöver för att ta det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet på allvar, och vad kan vara bättre än att börja uppvaknandet med att införa nolltolerans mot sexuellt ofredande vid olika publika evenemang, inklusive i kollektivtrafiken.

Magnus Lindgren
Generalsekreterare
Stiftelsen Tryggare Sverige